

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'.

ΚΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 20 ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 492

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ-
ΨΥΧΑΡΗΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

L. ARNAUD. Μιά βιβλιογραφία.
ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Στρατιωτικά τραγούδια.
Η. Γράμμα παιδούλας.
Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Ἡ τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ. Νεκρανάσταση.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἐμπρός!
Α. ΤΡΑΝΟΣ. Οἱ πολιτικοὶ σύλλογοι.
ΧΛΟΗ. Χτυπάτε καρμπάνες...
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΕΜΠΡΟΣ

Ἐμπρός! Ὀλόρθοι, ἀτράνταχοι.
Μαυρίλα. Ἀστροπελέκι.
Νά! τὸ σπαθὶ γοργάστραψε,
καὶ νά! ἡ βροντὴ τουφέκι!
Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταύγετο
καὶ στὰ Μπαλκάνια ὡς πέρα,
μιὰ ἢ φλόγα, μιὰ ἢ φοβέρα,
κ' ἕνας ὁ νοῦς. Ἐμπρός!

Ἐμπρός! Βουνά, ψηλῶστέ μας,
καὶ ὁ θάλασσα, νά ἡ ὥρα!
στοίχισε τὰ καράβια μας,
καὶ βόηθα, νικηφόρα!
Ξανὰ τοῦ Ρήγα ἡ σάλπιγγα,
καὶ πάει στὰ μισουράνια:
**«Μαυροβουνιοῦ καπλάνια
κι' Ὀλύμπου σταυραῖτο!»**

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχοι!
Κι' ἂν πέφτη ἀστροπελέκι,
νά! τὸ σπαθὶ γοργάστραψε,
καὶ νά ἡ βροντὴ τουφέκι.
Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη,
Ἐμπρός! Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,
ἀχολογοῦν οἱ κάμποι,
καίνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός!

ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

«... Ὁ ἔθνος μαργωμένο. πού εἶναι ἡ περη-
φάνεια σου; Μὴν ἔχεις πεποίθηση σὲ κανέ-
να, μήτε στοὺς Μεγάλους ξένους τῆς γῆς,
μήτε στοὺς Μεγάλους προγόνους σου, παρὰ
μόνα στὸν ἑαυτὸ σου. Ἀπὸ κανένα μὴν πε-
ριμένεις τίποτε παρὰ μόνο ἀπὸ τὸν ἑαυ-
τό σου».

ΙΔΑΣ

Καὶ τὸ Ἔθνος τὸ μαργωμένο ζεστάθηκε, καὶ
τινάχτηκε πάνου, κι ἀντρείψε, καὶ βαδίζει νικηφόρο
πρὸς τὰ ἔμπρός, γιὰτὶ ἔστειλε στὸ διάολο τοὺς Με-
γάλους ξένους καὶ λησιμόνησε γιὰ μιὰ στιγμή τοὺς
Μεγάλους προγόνους του καὶ πίστεψε στὸν ἑαυτὸ του.

Καὶ βρῆκε τὸν ἑαυτὸ του, βρῆκε τὴν περηφά-
νεια του.

Πείστηκε πὼς οἱ Μεγάλοι ξένοι κοιτάζουν τὰ
Μεγάλα συμφέροντά τους καὶ οἱ Μεγάλοι προγόνου
του κοιμοῦνται τὸ Μεγάλο ὕπνο τους, τὸν ἀξέπνητο.

Κοίταξε γύρω του καὶ εἶδε πὼς ὅσοι λαοὶ ζοῦν,
ἢ θέλουνε νὰ ζήσουνε, τὴ ζωὴ τὴν ἀντλοῦνε ἀπὸ τὸν
ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τους.

Καὶ λαχτάρησε κι αὐτὸ νὰ ζήσει καὶ μιὰ σπίθα
ζωὴ πού τὴν αἰστανότανε νὰ κρυφοκαίει μέσα του,
τὴ φύσηξε, τὴ φίσηξε, ὅσο πού ἄναψε καὶ φούντω-
σε καὶ γίνηκε φλαγκάρα, νὰν τὰ κάψει ὅλα γύρω
του, γιὰ νὰν τὸ κάψει τὸ ἴδιο, νὰ γλυτώσει μιὰ γιὰ
πάντα ἀπὸ τὴν ξευτελισμένη ζωὴ τῆς σαπίλας καὶ τῆς
διακονίας πού ζοῦσε.

Τὸ Ἔθνος αὐτὸ ἔδειξε σήμερα πὼς θέλει νὰ ζή-
σει. Ὅ,τι **θέλει** ἕνα ἄτομο, τὸ κατορθώνει. Πολὺ
περισσότερο ὅ,τι θέλει ἕνα Ἔθνος. Καὶ τὸ Ἔθνος
μας πού ζοῦσε ἴσαμε σήμερα κάτου ἀπὸ λογῆς ζυ-
γούς, (γιατὶ κ' ἡ προγονολατρεία ζυγὸς εἶναι καὶ ἡ
ξενολατρεία τὸ ἴδιο) τανύστηκε κ' ἔσπασε τοὺς ζυγούς
καὶ λευτερώθηκε. Καὶ νικάει σήμερα, μόνο καὶ μό-
νο γιὰτὶ λευτερώθηκε ἀπὸ τοὺς ζυγούς. Καὶ θὰ νικάει
πάντα, ἂ λευτερωθεῖ γιὰ πάντα ἀπὸ τοὺς ζυγούς πού
ἴσαμε σήμερα τὸ κρατούσανε δεμένο καὶ σιλαβωμένο.

Ἡ νεκρανάσταση συντελέστηκε. Τὸ ζήτημα τώ-
ρα, μιὰ τέτλια νεκρανάσταση νὰ μὴν εἶναι περαστι-
κιά, τῆς στιγμῆς, μὰ αἰώνια.

ΧΤΥΠΑΤΕ ΚΑΜΠΑΝΕΣ... (*)

Καμπάνες ἀγγυρόηχες, σὰ συμφωνία ἡρωϊκιά, στὴ φωτεινὴ τὴ χώρα ἀντηχοῦν... Κ' εἶναι οἱ καμπάνες μυριόχαρες καὶ τρισευτυχημένες, ἀπ' τὴν οὐράνια ἐλπίδα π' ἀνήσυχια κυλάει στὴν εὐγενικὰ ψυχῇ.

Ὅμως, πλάι στὸ αἰθέριο χαίδεμμα ποῦ τὸ τατάρισμα σκορπάει, ἓνας καὶ μὸς μαῦρος μὰ γλυκὸς περνάει ἀγάλια, ἀγγίζοντας μιὰν ἀγιάτρευτη πληγῇ. Καὶ τ' ἄγγιγμα του εἶναι σκληρὰ πονετικὸ, μὰ κάποτε καὶ ἤρεμο σὰν τὸ παράπονο τῆς κόρης ποῦ χάνει ἀπ' τὴν ἀγάπη της. Γιατὶ ἓνας φόβος κρυφοβασταγμένος σὲ μιὰ πνιγμένη ἀνάσα ξεχειλίζει ἀπὸ στήθια λαβωμένα ποῦ ὑπομονετικὰ κρατᾶν τὸ αἷμα τῆς ψυχῆς τους. Μόνο δακρυσμένες πρεσευκὲς καὶ παρακλητικὲς δεήσεις, βγαίνουν ἀπ' τὰ πονεμένα στόματα γιὰ τὴ σωτήριον τῆς φυλῆς.

— Πιστεύουνε σ' ἓνα Θεὸ ἀκόμα! κι' αὐτὴ ἡ πίστη εἶναι μεγάλη δύναμις ποῦ κράτησε ὡσαμε τώρα τὸ λαὸ σὰν πάει νὰ δώσῃ τὴ ζωὴ του. Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνο ἰδανικὸ κ' ἡ μόνη του παρηγόριον, τὸ μόνο στήριγμα ποῦ στὴ δυνατώτερη λιγοψυχὰ θὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀπογοήτευση καὶ τὴν ἀπελπισία του. Πιστεύει ὁ Ἕλληνας, καὶ σ' αὐτὴ τὴν πίστη κρύβονται ὅλες οἱ δημοφιλεῖς καὶ τὰ παράξενα μυστήρια ποῦ μᾶς κρατᾶει ἡ φύση καὶ ἡ ζωὴ.

Καὶ ἡ θρησκεία του αὐτῇ, εἴτε θρησκεία τοῦ ὠραίου εἶναι, εἴτε θρησκεία τῆς δύναμης, εἴτε θρησκεία ἔθνισμοῦ καὶ παλληκαροσύνης, εἶναι πάντα τὸ δημοφώτερον καὶ τὸ ἰσχυρότερον τουφέκι ποῦ μπορεῖ νὰ κρατήσῃ ὁ ἀνθρώπινος βραχίονας. Εἴμαστε καλλιτέχνες γεννημένοι, κι' ὅπως λέει ὁ Νίτσε, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ τέχνη, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ πράξη ἢ ὄνειροπόλησις, μιὰ φυσιολογικὴ συνθήκη εἶναι ἀπαραίτητη: ἡ μέθη. Σ' αὐτὴ τὴ μέθη, κάθε ρωμιὸς εἶναι παραδομένος ἀσυναίσθητα, κι' αὐτὴ ἡ μέθη κρατᾶει τὸ στρατιώτη καὶ τὸν σπρώχνει στὴ φωτιά. Μὰ καὶ τὸν πατέρα σὰν παραδίνει τὸ παιδί του καὶ τὴ γυναῖκα σὰ στέλνει τὸν ἄντρα καὶ τὸ κορίτσι τὸ μόνο τ' ὄνειρό του, αὐτὴ ἡ γλυκεῖα ἡδονὴ τῆς μέθης καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ παροῦσαι.

— «Σύρε παιδί μου στὸ καλὸ καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου» λέει ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ, «τὸ σπῆτι σου καὶ τὰ παιδιὰ λησιμόνα» λέει ἡ γυναῖκα στὸν ἄν-

τρα της, «καὶ γύρισέ μου νικητῆς», λέει ἡ κόρη στὸν καλὸ της!

Χτυπάτε καμπάνες ἀγγυρόηχες, σὰ συμφωνία ἡρωϊκιά στὴ φωτεινὴ τὴ χώρα. Χτυπάτε μυριόχαρες καὶ τρισευτυχημένες—ὥσπου νὰ φτάσῃ ἡ ὦρα τῆς μεγάλης λευτεριάς!

ΧΛΟΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΟΥΛΑΣ

Φίλε «Νουμά»,

Σᾶς στέλνω ἓνα ἀντίγραφο ἀπὸ ἓνα γράμμα τῆς κόρης μου πρὸς τὸν πατέρα της ποῦ βρίσκεται στὴ Μακεδονία. Ὑποθέτω ὅτι σᾶς ἐνδιαφέρει γιατί εἶναι 12 ἐτῶν ἡ κόρη μου καὶ δὲν ἔχει πάει σὲ Ἕλληνικὸ σχολεῖο. Γράφει φυσικὰ ὅπως ἔχει μόνη της.

Χαίρετε

B.

Ἀγαπητέ μου μαματά,

Ἔμαθα ὅτι δὲν ἔχεις καιρὸ νὰ μοῦ γράφεις, ἀλλὰ δὲν πειράζει, γιατί ἀφοῦ γράφεις τῆς μαμαῆς, τὸ ἴδιο κάνει. Πῶς περνᾶς ἐκεῖ; κάνει πολὺ κρύο; Σήμερα τὸ πρωτὸ ἐπήγαμε στὸ Ζάππειο καὶ εἶταν πολὺ καλὸς καιρὸς. Τὸ ἀπόγευμα πήγαμε, ὁ θεῖος κ' ἐγώ, στὸ Λυκαβητὸ καὶ ἠῦραμε κυκλαμιεῖς καὶ κρόκους. Ὁ δάσκαλος μοῦ εἶπε νὰ σοῦ γράψω πολλὰ χαιρετίσματα ἂν καὶ δὲ σὲ ἔξει. Ὅτι ὁ κ. Φ. (πρῶτον δάσκαλός της) εἶναι ἄρρωστος εἶναι εὐτυχῶς ψέματα. Τί πᾶν καὶ βγάζουν δηλαδὴ γιὰ νὰ μᾶς τρομάξουν. Στὸ σχολεῖο πᾶν ὅλα πρίμα, μόνο στὴ ζωγραφικὴ ὄχι. Τὸ σκυλάκι εἶναι πολὺ νόστιμο καὶ πολὺ βρώμικο, γιατί ἔχω καιρὸ νὰ τὸ λούσω. Τοῦ ἀγόριου μάλιστα μιὰ βούρτσια. Ἡ Λουτζα εἶναι πολὺ νόστιμη. Τώρα ὅπου καὶ νὰ εἶναι θὰ ἀρχίσῃ νὰ μιλά; τῆς δίνουν Νεοστέλ τώρα. Τὸ περιβόλι ἔχει χάλια. Τί καλὰ ποῦ νικᾶμε! ἔχετε πολλοὺς τραυματίες; Τί λὲν οἱ Τοῦρκοι πληγωμένοι; Μοῦ φαίνεται ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶναι τέρατα καθὼς καὶ οἱ Δυνάμεις. Ἐγὼ ἀκόμα καμπουριάζω φοριχτά, μ' ὄλους τοὺς κόπους τῆς μαμαῆς. Ἡ Νόρα ἔφαγε φόλα κ' ἐψόφησε. Φαντάσου ἦρθαν τὰ παιδιὰ τῆς κυρίας Σ.... καὶ δὲν ἔξερουν τίποτα γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Ἡ θεία Κ... θέλει νὰ τὴ λέω θεία καὶ ὄχι Κ.... Τώρα ὅμως δὲν ἔξερω πᾶ νὰ γράψω τίποτα, παρὰ ὅτι ἡ μαμαῆ μὲ τὴ θεία διαβάζουν τὴ δευτέρα ἔκδοσι τοῦ Κορομηλά.

Πολλὰ χαιρετίσματα ἀπὸ ὅλους.

Σὲ φιλῶ

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Τὸ ἄρθρον αὐτὸ μᾶς στάλθηκε ἀπὸ τὴν προπερασμένη βδομάδα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΧΕ ΓΕΙΑ

Μάννα γλυκειά, σ' αφήνω γε ά! στον πόλεμο μαζί μου
 παίρνω άκριβό μου φυλαχτό, μαννούλα, την εσύ σου.
 Κι' άν σβυώνται γύρω μου οι σ εριές κ' ή θάλασσα πλα-
 [ταίνει

τώρα που τό πλεούμενο τραβίει, δέ σβένσαι έσύ.
 Σέ βλέπω άκόμα άμίλητη, χλωμή και νά μου γνέφης
 με τ' άσπρο τό μαντήλι σου στο περιγιάλι όρθή.
 Κι' όσο κι' άν φύγω μακριά πίνια μπροστά μου θάσαι.
 Κι' άν ίσως, μάννα, ζωντανός και νικητής γυρίσω,
 με την καρδιά πετάμενη θάρθω ξανά κοντά σου
 και τό κλαδί τό δάφνινο στά πόδια σου θ' άφίσω.
 Είπε δικό σου, μάννα μου, ή δόξα είνε δικιά σου.
 'Εού είσαι εκείνη κ' όδηγής οέ τυπτες τις στιγμές
 γιατί σάν Πλάστης φύσηξες σήν έγοιρη ψυχή μου,
 τις πιό τρανές, μαννούλα μου, κ' εύγενιές σνοές.

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

'Ός τά ντουφέκια σάπασαν κ' ή χλαλοή έβουβάθη,
 Στηθήκανε στην άπλωσιά του κάμπου οι σκηνές.
 Κι' άσπρολογούν μέσ στού βραδιού τό σύθαιμο στο χόμα
 Πού μ' αίμα δοξογέννητες τό πότισαν πληγές.

Και της μαρούτης γύραβε ή μυρουδιά, θυμίζει
 Τών ντουφεκιών τό λάλημα σά μάρσα ρηγιτιά.
 Και του γαιμάτου ή μυρουδιά θρασα και πλημμυρίζει
 Με θάλασσα βαρυόβογγη κάθε ψυχή πλατειά.

Τού κοιμισμένου άγωνιστή τό ταπεινό τσαντήρι
 Μέσα του κρύβει δλάκαιρον τον κόσμο τον πλατύ.
 Δέν έχει σκέπη ταπεινή τή σκέπη του, παρ' έχει
 Τόν ούρανό, που σκίζει τον περήφανο πουλί.

Με τά φτερά του 'Ονείρου του άετός ό στρατιώτης
 'Όπου τον κόσμο άναμετρεί σά μόνος βασιλιάς.
 Κι' άντιλαλούνε γύρω του της νίκης οι Παιάες
 Κ' ή άνατριχίλα ζώνει τον μιάς άφραστης χροάς.

Κι' άπάνω άπ' τό κεφάλι του, μονάχη αυτή ψηλά του,
 'Ορθή ή Πατρίδα μέσ στο φώς θριάμβου τον θωρεί,
 Τόν λούζει με τή λάμψη της κ' έχει τό χαμογέοιο
 Της μάννας, και της διαλεχτής τή γλύκα την κουή.

Κι' ενφ για μάχες άγνωστες ή σάλπιγγα άντηχίει,
 Σφίγγει στο χέρι τ' όπλο του και γίγαντας ξυπνίει.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ (*)

Μά ή πόρτα δέν άνοιγε. Και ή κυρά 'Επιστή-
 μη, έφρανταζότου, τββλεπε ξάστερα, σά νάταν οι
 τοίχοι του σπιτιού διάφανοι και σά νάταν ψηλή τό-
 σο, ώστε νά φτάνουν τά μάτια της στο πάτωμα τέλ-
 λο, τί έγινότου μέσα. Και δέν άνοιγε.

Και τώρα την έβλεπαν άπ' όλα τά παράθυρα,
 άπ' όλες τις πόρτες, ό κόσμος βαρύθυμος, πώς έ-
 θερνότου άπελπισμένα, άδύνατη, μπροστά στην
 κλεισμένη την πόρτα που ήταν πάρα στέρεη, και
 συχνά οι άθρόποι έλέγαν άναμεταξύ τους : «'Η
 καυμένη ή μάννα!» Τέλος από τό σπίτι του 'Αν-
 τρέα άνοιξε, πάνω από τό κεφάλι της ένα παράθυ-
 ρο. Κι' όλομεμιάς ή όργή της έπεσε. Την είχαν
 άκούσει.

«'Ελα μωρή, σκύλλα, σπίτι μας», είπε με βρα-
 χνή φωνή άδυνατιζοντας έπειτα άπ' έλον τον πόλε-
 μο «δέν σου κάνω τίποτα».

'Η Ρήνη έκλαιγε πικρά στο παράθυρο και δέν
 της άπάντησε. Μά άντίς ό 'Αντρέας άχνός και τα-
 ραχμένος της είπε με τρεμάμενη φωνή, φοβισμένος
 σά νάπρεπε νά κάμει εκείνην τή στιγμή φονικό :
 «Είπε γυναίκα μου! Θα τή στεφανώσω!»

«'Αχ!» έκαμε ή μάννα κ' έσωριάστηκε στο κα-
 τώφλι.

'Όλος ό κόσμος έσώπαινε ύποφέρνοντας της
 γυναίκας τή λύπη, σά νά μήν είχε όλος παρά μίαν
 καρδιά που νά χτυπούσε στη μέση της δημιουργίας.
 'Όλοι έπρόσμεναν τό τέλος.

'Η κυρά 'Επιστήμη, έσηκονότου τώρα, ντρο-
 πιασμένη έσκέπασε με τό μαντήλι του κεφαλιού
 της έλο τό πρόσωπό της, και καλανταρίζοντας έ-
 παιρνε πάλι τό δρόμο του σπιτιού της. Μία στιγμή
 έσταμάτησε και χωρίς νά σηκώσει τό κεφάλι, είπε
 άναστενάζοντας :

«Δέν σε δίνω κατάρρα· μά ξέρε το, 'Αντρέα· έ-
 χει τρακόσια τάλλαρα, ούτε ένα λεφτό περισσότερο·
 κάμε ε, τι θέλεις».

«Δέν θέλω τίποτα», της άπάντησε, από τό πα-
 ράθυρο ό νέος που εκείνην τή στιγμή ή καρδιά του
 άνοιξε, χορταμένη άγάπη κ' έτοιμη νά συμπονέσει
 τή θλίψη κάθε πλασμάτου· «Δέν θέλω τίποτα» είπε.

'Η μάννα έφευγε και τώρα μέσα στα δάκρυα
 της ή Ρήνη έχαμογελούσε παρηγορημένη και τον
 άγκάλιασε με πάθος και τυπτε :

«'Ω 'Αντρέα! Δουλευταδες είμαστε, ποιόνε έ-
 χουμε άνάγκη;»

Είχε πιάσει ό χειμώνας. Ένας χειμώνας βρεχά-
 μενος, κρύος, νοτερός περίλυπος. 'Η κυρά 'Επιστή-
 μη έπήγαινε κάθε αύγή στο έργοστάσιο, στο σπίτι
 τις δουλειές της Ρήνης τις έκανε τώρα ή δεύτερη
 θυγατέρα που γι' αυτό την είχε βγάλει από τό σκο-

(*) Κοιτάξε αριθ. 487, 488, 489, 490 και 491.

λειο· στήν ταβέρνα πού Τραγουόδη κάθε βράδυ έσυναζόταν ο κόσμος κ' έτρωγε κ' έπινε, κ' έτραγουδοῦσε και έμεθοῦσε· τές σπάνιες Κυριακάδες δταν έβγαίνει ο ήλιος έκαθόνταν ακόμα οι ίδιες νοικοκυρές στή μικρή πλατεία του προάστειου, μόνο ή κυρά 'Επιστήμη πούχε γίνει πλιό σοβαρή και πού τώρα ποτέ δέν έγελοῦσε, δέν έπήγαινε μαζή τους, παρ' έκαθόταν σπύτι της προσμένοντας τόν άντρα της να γυρίσει μεθυσμένος. Μά ή κυβέρνηση του Κορφιάτη ύπουργού είχε πέσει. Τό νησί, όπως δλοι τό πρόβλεπαν τούχε δώσει και τούς όχτώ βουλευτάδες, μά οι άλλες οι έπαρχίες βαρεμένες ν' ακοῦν από τόσα χρόνια τά ίδια τά όνόματα, έθυμήθηκαν ένα γέροντα παληό πρωθυπουργό, πού πονηρά έταζε λαγούς με πετραχήλια, και τό κόμμα τάλλο είχε πάθει «πανωλεθρία».

Τώρα στο Μαντοῦκι τό λαθρεμπόριο τό κυνηγοῦσαν.

Κ' ήταν μία Κυριακή απόγωυμα πρὸς τις 'Αποκρήδες. Έβρεχε κ' έκανε κρύο. Τυλιγμένος σέ δύο παληές χοντρές γιακέτες, ο Σπύρος, ο μπάρμπας του Άντρα, είχε πάει να βρει τήν κυρά 'Επιστήμη, κ' έμιλοῦσαν τώρα οι δύο τους στή μικρή κάμαρα πού εχρησίμευε για τραπεζαρία και σαλόνι.

«Πότε τό στεφάνωμα» είχε ρωτήσει ή νοικοκυρά, αφού έστειλε τά παιδιά της στή γειτόνισσα για να μπορεί να μιλεῖ ελεύτερα·

«Θ' ασπρίσει τό μάτι τους, όσο να ιδούνε στεφάνι» τής αποκρίθηκε πονηρά καθίζοντας μπρὸς στο τραπέζι και χαϊδεύοντας τό πυκνό του μουστάκι· «οί δουλειές πάνε κακά, ψυχρά, κι' ανάποδα».

«Και δέν τόταξε ; και δέν ειπε πώς δε θέλει μήτε προίκα ;»

«Τόπε, συμπεθέρα· μά σκέψου : τί καιροί δυ στυχισμένοι. Κλεισούρα, συμπεθέρα, εξαιτίας του καιρού, εξαιτίας τῶ αρχής πού κυνηγάει τώρα σά λυσισαμένη ! 'Η Κυβέρνησή μας έπεσε, τό ξέρεις· κ' εστειλανε εδῶ, συμπεθέρα, έναν ενωματάρχη πώχει δλον τό διάλο μέσα του. Θέλει να μάς ξεπαστρέψει. Θέλει, λέει, ή Κυβέρνηση ή τωρεινή να τό χαλάσει τό λαθρεμπόριο, γιατί εινε, λέει, μία μεγάλη πληγή για τό έθνος. Ψέματά τους δλα ! Άλλου, στήν πατρίδα τους, και οι τωρεινοι οι ύπουργοί θα προστατεύουνε τῶ ανθρώπους τους. Πώς να κάμουμε ; Έμεις, συμπεθέρα, εμάσταμε ή ψυχή σε κάθε κόμμα, κ' εδῶ και στή χώρα και στα χωριά· ο κόσμος εινε σαν τό κοπάδι· όπου τό ρίξουμε, εκεί πάει. Έμεις τό κάνουμε στο' έκλογές αυτό πού λένε τό «ρέγμα» πάει να πει τό εμπρος του νερού, γιατί ο κόσμος εινε σαν τό ξεχείλο ποτάμι τόν καιρό πού πάει και ψηφίζει. Μ' εκατάλαδες, συμπεθέρα ; Χωρίς έμας, τό λοιπό, τίποτα κόμμα· κι' ας λένε δ,τι θέλουνε οι φημερίδες οι ψευτρες· κ' οι κουδενιαστές οι ύποκριτάδες : μωρέ καμία κυβέρνηση δέν τό κυνηγάει τό λαθρεμπόριο. Τσου λάθρεμπορους πού δέν εινε από τό κόμμα της, ναί· τό λαθρεμπόριο, όχι. — Δέν εινε αλήθεια, συμπεθέρα ;»

«Ναί», του αποκρίθηκε αδιάφορη και βαρεμέ-

νη ν' ακούει δλην αυτή τήν πολυλογία· «μά πέσμου κάλλιο, πότε τή στεφανώνει ;»

«Θάρθουμε αγάλια αγάλια και σ' αυτό, συμπεθέρα· μά δε σουπα ; Θ' άργήσει, θ' άργήσει. 'Ητανε κουτό αυτό τό παιδί, από τήν αρχή του. Τό λοιπό σουλεγα, συμπεθέρα, δέν τό κυνηγάει κανέναν τό λαθρεμπόριο· ψέματά τους. 'Εμπόριο εινε κι' αυτό, τόσο τίμιο όσο και τάλλο. Και να πούμε τήν άγια τήν αλήθεια, πού δέν τήνε λέει κανένας, μούτε και σωστό δέν εινε να κυνηγιέται. Εινε ή εύκολία του κόσμου· τότε γλυτόνει από τῶ άδικους τσου φόρους. Τί πάει να πει κι' α φάνε λιγα λιγώτερα στήν 'Αθήνα δλοι εκείνοι οι χάρτιδες ; 'Ως και οι ίδιοι πού φωνάζουνε τά μύρια και πού κάνουνε ένα στόμα τόσο (κ' έκαμε μία χειρονομία) σά βροῦνε ένα είδος φτηνό, δέν τάγοράζουνε λές ; Καλά εισαι ! Παράδειμα οι κυράδες, πού τσου παίρνεις στή χώρα τή ζάχαρη κι' δλα τάλλα· δε σου λένε σπολάντη ; Μά εδῶ ο νοματάρχης έχει τό διάλο μέσα του. Θέλει γλέπεις προδιδασιμό. Γαλόνια πού λές του τάξανε κι' αὐτουνοῦ, και μάσε κυνηγάει άνήμερα. Και ο καιρός ; βρωμερός, συμπεθέρα· μάς απέθανε εφέτος δλον τό χειμώνα. Κλεισούρα και νήστεια. Και πάλε είμαστε άξιοι και τσου γελοῦσαμε· και τό νοματάρχη και τόν καιρό. Πώς να κάμουμε ; Τάλλαρα δέν είχαμε, για να στεφανωθεί ο 'Αντρας· εδουλεύαμε για να τῶ βάλουμε άπάνου. Οι χαρές θέλουνε έξοδα, όσο οικονομικά κι' αν πάει κανένας· σ' δλον τόν κόσμο, και στο Μαντοῦκι τό ίδιο, θέλουνε έξοδα· δέν ειναι έτσι ;»

«'Η κυρά 'Επιστήμη έκαμε να τόν αντισκόψει· μά δέν τήν άφηκε· «Μωρέ ξέρω τί θα μου πεις ;» ξακολούθησε, «μά δε μπορούσε, να ζεις, να τό κάμει ! είτε γῶ δέν τόν άρινα. Να στεφανωθεί μία νύχτα σά μπαντίδος ; Αυτό δέν τόκαμε κανένας από τό σπύτι μας και ν' αρχινήσουμε έμεις ; Κι' δβολα δέν είχαμε· τή ξέρεις ως και ή αφεντιά σου. Τῶ χρέγια του πατέρα του μάς έτρωγανε τσοι κόποι μας. 'Εμπορευομαστανε ξενο χρήμα· πλέρωνε διάφορα, πλέρωνε ανθρώπους, ζουμές από δῶ, ζουμές από κει, και τό θεόψωμο· δέν απόμνε τίποτα. Λέω καλά ; Κι' ο κούταυλος ο ανιψιός μου δλο εκήρυχνε πού δέν ήθελε προικιά· δέν ήθελε, λέει να κάμει κακή φιγούρα μία φορά πού τόχε φωνάξει».

«Και τώρα θέλει», ειπε ή γυναίκα κουνώντας σοβαρά τό κεφάλι, καταλαβαίνοντας πού έμελλε να τελειώσει δλη αυτή ή πολυλογία.

«'Αφησέ με, μωρή χριστιανή, να τελειώσω· δέν τά ξέρεις ακόμα δλα μας τῶ βάσανα».

«Δε δίνω».

«Μωρέ μη δώκεις, πάει καλά· κάμε δ,τι σε φωτίσει ο Θεός· μη στοχαστείς πού θα σε πιάνει κανένας από τό λαϊμό ; Τό λοιπό, δέν ήθελε να γυρέψει. 'Επρόσμενε να κερδίσει τά έξοδα του ο κακομοίρης· κι' δλο κλεισούρα κι' δλο κυνήγι. 'Ετσι τάφερε ή αποχή. Του τάχα πει έγῶ : 'Η αγάπη μοναχή της δε θρέφει. Μωρέ, πάρε, τούλεγα τό προικίο σου.—'Οχι. Μωρέ εῶ πρέπει να πλερώσεις δθε χρωστάς. Τῶν πιτῶν όχι. Τώρα εινε καλά. Γιατί, συμπεθέρα, εδῶ στα μπόργα, όπως και στή χώρα,

βλέπεις, αν έχει ένας χρέγια, ο άλλος τότε κυνηγάει, τότε αποφασίζει, τότε χώνει στη φυλακή, του παίρνει το πράμα του, το σπίτι του, αν έχει. Δεν είναι, που λές, σά στα χωριά. Οί χωριάτες έγινήκανε δασκάλοι μας. Έσταθήκανε πονηροί, κ' έσυνεωθήκανε δλοι για να μην πλερόνει κανένας, κ' ούτε φυλακή πάνε, ούτε αφήνουνε να τσοδ γίνει κατάσχεση. Σ' αυτό φυσικά τσοδ προστατεύει και κάθε κωδέρνηση, για τσοι ψήφοι! Έδω αυτός ο καιρός δεν ήρθε ακόμα».

«Μ' έχτικιασε απόψε» είπε με τού της ή κυρά Έπιστήμη.

«Τί λίμα είναι αυτή!» Κι' άνουπομονώντας: «Πές μου, Σπύρο», τούπε, «τί λέει ή Ρήνη σ' αυτήν τή σνενοχώρια;»

«Η Ρήνη; τί να πει κι' αυτό τού φλιμένο! Ο Θεός τση δίνει άπομονή. Κλαίει, κάνει, μα τί; Κάθεται κλεισμένη σπίτι και πού να πάει, συμπεθέρε, ή φλίδερη, άστεφάνωτη, καθώς είναι; ντρέπεται κι' δλας τόν κόσμο. Τί να κάμει; κι' δλο λέει για τού στεφάνι. Μα τώρα στεφάνι;»

«Τί τώρα;» έρώτησε άνήσυχη.

«Θάρθουμε και σ' αυτό, συμπεθέρα, άπομονή. Ός τώρα κουτσά, στραβά κάπως έπηαίνανε τά πράματα' δπως, να πούμε, πάνε δλα τ' άθρωπινά τά πράματα. Πάντα κάτι κάτι εδάζαμε στην μπάντα. Στο ύστερο θά τού κάναμε τού στεφάνωμα. Θά δουλεύαμε μέρα νύχτα για τά χρέγια, σέ κάνα δύο χρόνια θάπεφτε ή θά ψόφουνε κι' ο παληογέροντας πού μās κυβερνάει: ο ύπουργός μας θά μās έδιαφέντευε πάλε, και θά έκερδίζαμε ζέγνοιαστοι όσο ήθέλαμε. Τώρα ή Ρήνη σου λέει: όχι έτσι: όχι μ' έλπίδες μοναχά: δε βγαίνει τίποτα δζω. Είμιάστεμε, λέει, δουλειάδες; Ναι; δέν έχουμε άνάγκη κανέναν. Άς τήνε στεφανώσει, λέει, μία νύχτα κι' άς τάφήσουμε να χαθόνε τά σπύτια πού μās τρώνε: κι' άς ζήσουμε κ' έμεις σάν τούς φτωχούς τ' άλλωνούς».

«Και δε λέει καλά;»

«Καλά λέει. Μα τού έρτζι μας; Νά ζεπέσουμε από άνημπόρεια για να γελούνε οί δχτροί μας! Ά όχι. Αυτό δέν τόν αφήνω τόν άνιψό μου να τού κάμει. Κάλλιο άς κάτσει πάντα του άστεφάνωτος. Νά πάμε κ' έμεις με τά μυαλά τά γυναίκια! Τί έκάμαμε τότες; Τίποτας. Ο άντρας, συμπεθέρα, είναι εκείνος πού διευτύνει τού σπίτι ή γυναίκα κάθεται και κουνάει τά παιδιά της. Όχι; Άντίς, έχει άλλες ιδέες ή Ρήνη, άλλες έμεις. Λέει να δουλεύει κι' αυτή. Μα ποιός βαστάει αυτήν τήν καταφρόνια. Ούτε άδερφή μου, ούτε ή μάνα μου, ούτε ή νύφη μου, ούτε οί άνιψιές μου δέν έξενοδουλέψανε, και ν' άρχινήσουμε τώρα».

«Η κυρά Έπιστήμη έδηξε στενοχωρημένη. Όλα αυτά τάξερε, είξερε και περότερα: τί τήν έσκότιζε τώρα αυτός ο πονηρός ο άθρωπος. Άπό μακριά εκαταλάβαινε τί τόν έκανε να μιλεί και πού έμελλε να τελειώσει. Η Ρήνη κι' ο Άντρέας είχαν φτώχια. Γι' αυτό δέν έστεφανονόνταν. Έπρεπε αν ήθελε τού καλό τους ή ίδια να φροντίζει. Ναι, μα ήταν γελασμένοι.

(Ακολουθεί)

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχτήτης: Δ. ΙΙ. ΤΑΙ' ΚΟΙΙΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνηρομή χρονιάτικη: Για τήν Ελλάδα και τήν Κρήτη δρ. 10. Για τού έξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τισ έπαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συνηρομές (1 δρ τήν τρίμηνια).—Κανένας δε γράφεται συνηρομητής ά δέν προπλερώσει τήν συνηρομή του.

20 λεπτά τού φύλλο.—Τά περασμένα φύλλα πουλιόνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Άθήνα σ' όλα τά κίόσκια, και στις έπαρχίες σ' όλα τά πραχτορεία τών Έφημερίδων.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Στή συζήτηση Χριστουλάκη—Γρανίτσα είχα κάμει μια πρόσθετη παρεμβασούλα με μια παρένθεση στο άρθρο μου πού δημοσιεύτηκε στον αριθ. 485 τού «Νουμά». Άπάνου σ' αυτή θά ήθελα να πω δυο λέξεις, γιατί φοδούμαι πως ο κ. Γρανίτσας με παρεξήγησε, ίσως γιατί δέν παρακολούθησε τά προηγούμενα άρθρα μου πού είχαν δημοσιευτεί στο «Νουμά» πού εγώ φυσικά ήταν τόσο σύντομα άνάφερνα τούς πολιτικούς σύλλογους προϋπόθετα. Ο κ. Γρανίτσας εύλογάει τού Θεό πού τού σκέδιο τού Βενιζέλου για τούς Πολ. σύλλογους δέν πραγματοποιήθηκε: αν οί σύλλογοι αυτοί πού τούς θεωρεί ο κ. Γ. παραπάτημα θά έπρόκειτο να χουνε τόν τύπο τής περιώνυμης Λέσχης τών Φιλελευτέρων—ναν τόν εύλογήσουμε μαζί. Μα εγώ δέν τούς ένοούσα τέτοιους: κάθε άλλο παρά θά ήταν εκεί άνακατεμένοι ιδιοχτήτες, καλλιεργητές, βιομήχανοι κ' εργάτες. Αυτό ακριβώς χτυπώ, αυτό πού γίνεται πραγματικά σήμερα στο βενιζελικό κόμμα—πού γι' αυτόν ακριβώς τού λόγο δέν έχει, δέν μπορεί να χει σταθερή έσωτερική πολιτική, αφού δέν άντιπροσωπεί μια ώρισμένη τάξη με ώρισμένα συμφέροντα, δπως τά περότερα πολιτικά κόμματα άρχών τού πολιτισμένου κόσμου. Οί πολιτικοί σύλλογοι, πού φαντάζομαι εγώ, θά είναι φιλελεύτεροι, θά έχου

πρόγραμμα πού ν' αντιπροσωπεύει τὰ συμφέροντα τῶν ἐργατῶν, μικρογεωργῶν καὶ μικροβιοτεχνῶν μὲ τὴν ἀρχὴν «στὸν καθέναν ἐργαζόμενον δλόκληρο τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας του» καὶ δὲ θὰ ἀποτελοῦνται, παρὰ μόνον ἀπὸ κείνους πού δέχονται τὸ **καθάρια διατυπωμένο** πρόγραμμα αὐτὸ (ὄχι τὰς ἀρχὰς τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρχηγοῦ!) καὶ τὸ δέχονται **συνειδητά**. Ἔτσι στὴν ἀρχὴ τὰ μέλη τους θὰ εἶναι λιγοστά, ἴσα εἶναι σὲ θέση νὰ νοιώσουν τὰ πράγματα γιὰ τοὺς ἄλλους πού τὰ συμφέροντά τους ἐκεῖ τοὺς φέρνουν μὰ τοὺς λείπει ἡ μόρφωση—θὰ γινότανε μιὰ τέτοια μορφωτικὴ ἐργασία μὲ φυλλάδια, διαλέξεις, μαθήματα, ἐφημερίδα ὅσο νὰ χωνέψουν κι αὐτοὶ τοῦ κόμματος τίς ἀρχές καὶ γίνουν ἀπὸ κατηχούμενοι ὀριστικὰ μέλη του. Ὅσο γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ ὀργάνωση, αὐτὴ ὄχι μόνον δὲν ἀποκλείεται ἀλλὰ καὶ ὑποβοηθιέται ἀπ' τὸν πολιτικὸν σύλλογον, γιὰτὶ ἀπὸ κεῖ μέσα θὰ ὀργανώνεται ἢ προπαγάντα καὶ γιὰ τὴν ὀργάνωση αὐτῆ· μὰ μὴν ξεχνοῦμε πὼς μιὰ τέτοια ὀργάνωση δὲ φτάνει, γιὰτὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀντιπροσωπεύει παρὰ μόνον τὰ ξεχωριστὰ ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα τῶν μελῶν, μὰ ὄχι τὰ συμφέροντα τῆς **τάξης**, τὰ κοινὰ τῶν **διάφορων** ἐπαγγελματιῶν, γιὰτὶ λοιπὸν ἂν εἶναι μόνη τῆς ἀπομακρύνει καὶ ξεχωρίζει ἐκείνους πού ἔπρεπε νὰ πολεμοῦν μαζύ. Γι' αὐτὸ κοντὰ κι ἀπάνου ἀπ' τὴν ἐπαγγελματικὴ ὀργάνωση χρειάζεται οἱ πολιτικὸς σύλλογος πού νὰ δίνει τὴ γενικὴ κατεῦθυνση, πού νὰ ἐνώνει τὰ γενικὰ **κοινὰ** συμφέροντα καὶ ξεδιαλύνει τίς καθέκαστες συμφερντολογικὰς διαφορὰς. Τέτοιους πολιτικὸς σύλλογους πιστεύω πὼς θὰ τοὺς ἤθελε κι ὁ κ. Γρανίτσας καὶ ἴσως δὲν ἀρνηθεῖ τὴν πολὺτιμη συντρομὴ του ὅταν ἡσυχάσουμε μὲ τὸ καλὸ ξανασκεφτοῦμε τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ νέου Κράτους.

A. ΤΡΑΝΟΣ

ΜΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ «Echo d'Orient» δημοσίεψε τὴν ἀκόλουθη βιβλιογραφία:

A. Pallis, Ἡ Νέα Διαθήκη κατὰ τὸ βατικανὸν χερόγραφο μεταφρασμένη. Μέρους πρῶτο. Liverpool, The Liverpool booksellers' Co Ltd, 1910, in—12, 237 pages.

Ἄν καὶ κυκλοφόρησε στὸ Λίδερπουλ, ἡ πρώτη ἐκδοσὴ τῆς μετάφρασης τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶχε τυπωθεῖ στὸ Παρίσι. Ἡ νέα ἐκδοσὴ (τρίτη καὶ τέταρτη) τυπώθηκε στὸ Ὁξφόρδ.

Ἡ ὀρθογραφία τῆς ἐκδοσης τούτης ἀκολουθεῖ

πολὺ ἀποκλειστικώτερα τοὺς φωνολογικοὺς νόμους τῆς γλώσσας. Γιὰ τοῦτο ὁ Πάλλης δὲ γράφει πιά **Παῦλος**, μὰ **Πάβλος**· **ἤβρα** ὄχι **ἠβρα**· **ἀφτός**, ὄχι **αὐτός**· **σύρω**, ὄχι **θὲ νά σύρω** (*Πορεύομαι*, Λουκ. XV. 18). Κάποτε ἡ ὀρθογραφία τούτη ξαφνίζει τὸν ἀναγνώστη: **προσεσφική**· **θησαβρίζετε**· **θησαβρούς**· **ἐχτρέός**. Κάποτε τὸ κείμενο ἀλλάζεται, ἢ, ὀρθότερα, ἀποκατασταίνεται. Λέξεις ἀντικατασταίνονται. **Καὶ σάν τὸ βρεῖ τὸ φορεῖται**· ἢ παλιὰ ἐκδοσὴ εἶχε **τὸ βάζει**. (Λουκ. XV, 5) Ὁ Πάλλης δὲ λέει πιά **προσκαιεῖ**, μεταφράζοντας τὸ **συγκαλεῖ** τοῦ ἀποστόλου Αουκᾶ· μεταχειρίζεται τὸ **προσκαιναῖ** τῆς δημοτικῆς. Στὸ «Πάτερ ἡμῶν» ἀλλάξε μιὰ λέξη· **παρὰ γλύτωσέ μας**, ἔλεγε στὴν ἐκδοσὴ τοῦ 1902: **μόνε γλύτωσέ μας**. Πλήθος τέτοια παραδείγματα μπορούσαμε νὰναφέρουμε. Φαίνεται πὼς ὁ Πάλλης βάλθηκε προσεχτικὰ νὰ συγυρίσῃ τὴ μετάφρασή του σὲ γλώσσα ἀκόμα πὸ δημοτικὴ.

Ξέρουμε πὼς ἡ Ἱερὴ Σύνοδος στὴν Ἑλλάδα ἀπαγόρευε νὰ μεταφράζεται ἡ Ἁγία Γραφή στὴ δημοτικὴ γλώσσα. Γιὰ τοῦτο βέβαια κανεὶς καθολικὸς δὲ θὰ τὴν κατηγόρησῃ. Μὰ δὲν εἶναι τοῦτο λόγος γιὰ νὰ μὴν ἐξετάσουμε τὸ κείμενο τοῦ Πάλλη ἀπὸ τὴν ὄψη τῆς μεταφραστικῆς ἀξίας του.

Τὸ Βαγγέλιο ἔχει ἀποδοθεῖ καλὰ καὶ πιστὰ, λέξη πρὸς λέξη, σὲ γλώσσα πού τὴν καταλαβαίνουν οἱ Ἑλληνες ὄλοι, νοικοκυροὶ, μαθητὲς, ἀγράμματοι χωριάτες, γυναῖκες τοῦ λαοῦ. Ὁ ἴδιος ἐγὼ ἐξέτασα θετικὰ τὸ πρᾶγμα ἀπάνου σὲ ὄχτῶ ἐννιά πρόσωπα πού ρώτησα.

Μονάχα οἱ δασκάλοι καὶ οἱ πολὺ γραμματισμένοι Ἑλληνες οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρεύουσας κάνουνε τάχα πὼς δὲν καταλαβαίνουν. Ἀπεναντίας οἱ ὄχτῶ ἐννιά πού ρώτησα δὲν ἐννοοῦσαν τὸ κείμενο τοῦ Βαγγέλιου, ἢ μὲλις τὸ ἐννοοῦσαν, καθὼς καὶ τὴ προσεχτικὴ τῆς θείας λειτουργίας καὶ τῶν Ὁρῶν. Μὰ πρέπει νὰ σημειώσουμε πὼς οἱ Ἑλληνες, ἀξεχώριστα, κ' οἱ ἀγράμματοι ἀκόμα, ἔχουνε μιὰ φυσικὴ ἀντιπάθεια γιὰ τὴ μετάφραση τοῦ Πάλλη, πού τότε θεωροῦν οἱ καθαρευουσιάνοι πολέμιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀπὸ τοὺς χειρότεροισ. Ἀξιοπερίεργο γιὰ νὰ σημειωθῇ.

Ὁ Πάλλης, ἀπὸ ἀντίδραση βέβαια πρὸς τὸ παραδεγμένο κείμενο, τὸ παραμορφώνει κάποτε. Α. χ. **Δάβετε, ἀφτὸ ναι τὸ κορμί μου** (Μάρκ. XIV). **Τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου**. Μὰ καὶ οἱ χωριάτες λένε **σῶμα κορμί** σημαίνει τὸν κορμὸ, ἀπὸ τὴ μέση ἴσα μὲ τὸ λαιμὸ, καὶ ἀπὸ ἀναλογία μόνον, καὶ μιὰ παιδοῦλα, κ' ἕνα ἀγοράκι! Ἀντίθετα, καὶ ἴσως γιὰ νὰποφύγῃ τὰ πειράγματα, ὁ Πάλλης γράφει **χοῖροι** (Μάρκ. VII), ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα ὄλοι λένε **γοουρού-**

νια. Τέλος, μερικοί παράγραφοι μεταφράζονται, σάν ξεπίτηδες, χοντρά. Έτσι διαβάζουμε **ὁ γιὸς τοῦ χαμοῦ** ἀντὶ **ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας**. (Ἰωάνν. XVIII, 12) **Χαμὸς** εἶναι δημοτικὴ λέξη, μὰ δυὸ ἢ τρεῖς χωριάτες πού ρώτησα δὲν τὴ γνωρίζουν. Ἡ δημοτικὴ γλώσσα δὲν εἶναι πολὺ πρόσφορη γιὰ τάφαιρέμένα· γι' αὐτὸ καλλίτερα ἔχει μεταφραστῆ τὸ «Κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον».

Ἡ ἔκδοση, στολισμένη μὲ μιὰ ὥραλα βυζαντινὴ εἰκόνα, εἶναι τυπογραφικὸ καλλιτέχνημα. Οἱ ἀτονες λέξεις εἶναι τυπωμένες, σάν ἀπάνω σὲ ἀρχαϊκὲς στήλες, μὲ κεφαλαία, πρᾶγμα πού κάνει κάπως δύσκολη τὴν ἀνάγνωση, τουλάχιστο στὶς πρώτες σελίδες. Τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ φυλάγεται σὰ σπάνιον ἀπόχρημα: γιὰ τὴ μελέτη τοῦ κείμενου, θὰ μεταχειρίζεται κανεὶς τὴν ἔκδοση τοῦ Παρισιοῦ.

L. ARNAUD

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ καὶ οἱ δεῦτερες ἔκδοσες τῶν ἐφημερίδων, οἱ περισσότερες δίχως λόγο καὶ δίχως νᾶχουνε τὴν παραμικρὴτερη καινούρια εἰδηση, καιρὸς νὰ περιοριστοῦνε κάπως πιά. Ὅχι μόνο γιὰ τὴ ἀνησυχούνε δίχως λόγο τὸν κόσμον, μὰ καὶ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ ἀδιάντροπα.

Ἡ Ἀστυνομία ἐμπόδισε μὲ μιὰ διαταγή τῆς τοῦ ψωμάδες νὰ αἰσχροκερδήσουνε, ἀνεβάζοντας τὴν τιμὴ τοῦ ψωμοῦ. Δὲν ὑπάρχει καὶ καμιὰ ἄλλη ἀρμόδια ἀρχὴ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς δημοσιογράφους ἀπὸ μιὰ τέτια αἰσχροκερδεῖα;

ΚΑΙΡΟΣ γιὰ κριτικὴ δὲν εἶναι τώρα. Ὅ,τι γίνονται, καλὰ γινόμενα. Περνοῦμε τόσο ἱερὲς καὶ τόσο γιομάτες ἀπὸ δυνατὲς συγκινήσεις στιγμές, πού κι ἂ βλέπει κανεὶς τίποτ' ἀνάποδο, τὸ περνάει, ἄς το νὰ κουρεύεται. Δὲ βλάπτει ὅμως τίποτα, θαρροῦμε, ἂν παρατηρήσουμε, ἔτσι μ' εὐλάβεια, πὼς μπορούσε νὰ παραλείψῃ τὸ Ἐθνολογικὸ μουσεῖο ὁ πατριώτης πού παραλάβαινε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Πρωθυπουργοῦ τὴ σημαία γιὰ κάπιο σῶμα στρατιωτικὸ.

— Θὰν τὴ φέρουμε πίσω ἀπὸ τὸν πόλεμον τρῦπια ἀπὸ Τουρκικὲς σφαῖρες καὶ θὰ τὴν παραδώσουμε στὸ Ἐθνολογικὸ μουσεῖο!

Εἶναι καιρὸς τώρα νὰ θυμόμαστε τὰ μουσεῖα;

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ σὲ μεγάλη ἀποστολῇ, ἐθνικῇ, μέσα στὴ φωτιὰ πὲς κι αὐτός. Τρία ἀδέρφια, καὶ τὰ τρία στὸν πόλεμον. Τὸ ἕνα μάλιστα καὶ πληγωμένο στὸ χέρι. Ἡ μιὰ ἀδερφή, μαζὶ μὲ τὸν πατέρα. Ἡ ἄλλη, στὸν πόλεμον κι αὐτὴ, νύχτα μέρα μὲ τοὺς πληγωμένους, προστάτιστα καὶ παρηγορητὰ τους.

Νά, μιὰ ἥρωϊκὴ φαμελιὰ πού εἶναι νὰν τὴ ζηλεύει κανεὶς—μὰ εὐτυχῶς στὸ σημερινὸ πόλεμον δὲν εἶναι καὶ ἡ μόνη.

ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΟΙ δικοὶ μας στὸν πόλεμον, πρᾶ πολλοί. Μὰ ἕνα δάκρι ἐλόθηρον χρωστάμε σήμερα στὸν πρῶτον ἀπὸ τοὺς δικούς μας πού σκοτώθηκε στὸ Σαργαντάπορο, στὸ Φιφίκο τὸ Μάτσα. Μιὰ Τούρκικη ὄβιδα, λένε, τοῦ χώρισε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὸ κορμί καὶ τὸ κεφάλι πετάχτηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδερφοῦ του, πού πολεμοῦσε πλάι του.

Ὁ Μάτσας εἶτανε μηχανικός, ζοῦσε τώρα τελευταία στὶς Γερμανικὲς ἀποικίες τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἦρθε πρὸ δυὸ μῆνες ἐδῶ. Εἶχε λεβέντικο κορμί καὶ ποιητικώτατη ψυχὴ καὶ εἶτανε ἀπὸ τοὺς φανατικώτερους κι ἀγνότερους δημοτικιστάδες.

ΟΣΟΙ κρατᾶτε σειρά τοῦ «Νουμά», σὰς συστάινουμε νὰ ξαναδιαβάσετε, μιὰ μέρα πού θὰ συχάσουν τὰ πράματα, τᾶρθρα τοῦ Ἰδα πού τυπωθήκανε στὸν περσινὸ καὶ φετεινὸ τόμον «Ἡ θέση τῆς Τουρκίας» καὶ «Ἐλληνοβουλγαρικὰ», καθὼς καὶ μιὰ προκήρυξή του «Στρατὸς καὶ ἄλλα» πού δημοσιεύτηκε στὸν ἀριθ. 361 (1909). Θὰ ξαφνιαστεῖτε μὲ πολλὰ πού γραφτήκανε τότε, σὲ μέρες πού οἱ περισσότεροὶ μας εἴμαστε ὄλωσδιόλου ἀπελπισμένοι, καὶ πού τὰ βλέπουμε ν' ἀληθεύουνε σήμερα. Ξαναδιαβάστε τα καὶ θὰ ἴδετε.

ΚΑΙ ΓΙΑ νὰ μὴ λείπουν καὶ τὰ παραγιοζιλίγια ἀπὸ τὶς σοβαρώτερες στιγμές, ὀρίστε κ' ἕνα τηλεγράφημα τοῦ κ. Σπ. Θεοδωρόπουλου, πού δημοσιεύτηκε στὴν «Ἐστία» τῆς Τρίτης (ἔκδοση Β'), πού πάει νὰ πει πὼς εἶχε τὶς πιδ φρέσκες καὶ τὶς πιδ **σοβαρὲς** εἰδησεις).

«Ἐστία», Ἀθήνας.

«Πατῶν ἱερὸν Μακεδονικὸν ἔδαφος, κατέπιν διημέρου πεζοπορίας, ἀποστέλλω χαιρετισμὸν πατριω-

«ικόν από μέρους απελευθερωθέντων αδελφών.

Σπ. Θεοδωρόπουλος
Βουλευτής».

Μά μερικοί χριστιανοί να μην έννοουόνε νάφισούν τίποτ' άμαγάριστο κι άνεκμετάλλευτο!

Ο Γρανίτσας, βουλευτής κι αυτός, κι ο Καρασεβδάς τ'ό ίδιο, κι άλλοι βουλευτές άκόμα πού πολεμουόνε στην Ήπειρο και στη Μακεδονία, στρατιώτες άπλοι ή έφεδροι άξιωματικοί ή άντάρτες, δέ στείλανε κανένα τέτιο κωμικό τηλεγράφημα. Ίσως γιατί στέλνουνε σφαίρες στον Τούρκο, και δέν άδειάζουνε νά χαιρετουόνε μέ τηλεγραφήματα τόν κ. Κύρο και τούς ψηφοφόρους τους.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Αυστυχώς ό,τι τάξαμε στό περασμένο φύλλο δέν τά καταφέραμε νάν τ'ο κρατήσουμε. Τό περασμένο Σαβάτο φύλλο δέ βγήκε και τó σημερνό βγαίνει μόνο και μόνο γιά νά κρατηθεί ή σειρά, νά μη νομίσουν οι φίλοι πώς σταμάτησε. Όσο κρατάει ή σημερνή κατάσταση, άδύνατο νά βγαίνει ό «Νουμάς» ταχτικά και γι' άλλους λόγους, και τó σπουδαιότερο γιατί πολλοί συντρομητάδες μας από τó έξωτερικό (Αίγυπτο, Γαλλία, Γερμανία, Αμερική κλπ.) φύγανε κ' ήρθανε δώ γιά τόν πόλεμο. Πολλοί μās τó γράψανε κι άλλων τά φύλλα μās τά γύρισαν πίσω τά Εύρωπαϊκά ταχυδρομεία μέ τή σημείωση πώς άλουσιάζουν κείνοι πού θάν τά λάβαιναν. Γι' αυτό τó σημερνό φύλλο και τάλλα τά κατοπινά, θάν τά στείλουμε μόνο στους συντρομητάδες τού έσωτερικού και σ' όσους τού έξωτερικού είμαστε σίγουροι πώς θάν τó λάβουνε. Στους άλλους, καθώς και στους συντρομητάδες τής Τουρκίας, θάν τά στείλουμε όλα μαζί άμα σγιάσουν τά πράματα.

— Ο μουσικοσυνθέτης κ. Ξανθόπουλος έχει από τώρα έτοιμο τó θριαμβευτικό μάς τής Θεσσαλονίκης. Μαθαίνουμε και τούτο μέ χαρά, πώς ό διευθυντής τού 'Ωδείου κ. Γ. Νάζος έτοιμάζει μιá μεγάλη πολεμική συμφωνία, πού θά τήν παίξει ή όρχήστρα τού 'Ωδείου στην πρώτη συναυλία τής. Ο κ. Νάζος έχει σπουδάσει δεκαπέντε χρόνια στην σειρά μουσική στό Μόναχο, μέ δέ μās έδωσε ίσαμε τώρα δείγματα τής μουσικής ιδιοφυίας του. Έπρεπε νάρθουν τά σημερνά μεγάλα γεγονότα γιά νά χαρούμε και τó κρυμένο ταλέντο τού έμπνευσμένου διευθυντή τού 'Ωδείου μας.

— Νά, άλτρουϊστής μιá φορά. Ο κ. Γκρόμαν, ό ιδιοκτήτης τών μεταλλείων Σερφίου. Όσοι εργάτες του πήγανε στον πόλεμο, παίρνουν άκέραιο τόν μιστό τους, σά νά δουλεύουνε στα μεταλλεία. Κι άμα γυρίσουν από τόν πόλεμο, θάν τους δοθεί ή θέση πούχανε πρώτα. Κι όλες τες φτωχές φαμίλιες τής Σερφίου, πούχουνε τούς δικούς τους στον πόλεμο, δηλώνει ό κ. Γκρόμαν πώς θάν τες προστατέψει και θάν τες βοηθήσει μέ χρήματα.

ΣΤΟΤ "ΝΟΥΜΑ,,

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

πυλιούνται τάνόλουθα βιβλία πρὸς ΜΙΑ δραχμὴ τὸ

ἔξὸν ἀπὸ ὅσα εἶναι σημειωμένα μὲ ἄλλες τιμὲς

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ, «Η Ματιά». — «Αγκάθια και Τριδύλοι» (δηγήματα). — ΧΑΡ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ, «Ο «Μέγ' Αλέξαντρος». — ΒΑΡΑΕΝΤΗ, «Αδξα και Ζωή». — ΗΑΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΗ, «Αδάφνης και Χλόη» τού Λόγγου. μετάφρ.). — «Τίμωνας ό Μισάνθρωπος» τού Λουκιανού (μετάφρ. λ. 50), | «Ο Προσκυνητής». — ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, «Τά Τραγούδια τού 'Απρίλη» (δρ. 2). — Π. Σ. ΔΕΑΤΑ «Στοχασμοί περί τής ανατροφής τών παιδιών μας» (λ. 50). — «Γιά τήν Πατριδα — Η καρδιά τής Βασιλοπούλας» (δρ. 3,50). — «Παραμύθι δίχως όνομα» (δρ. 3,50). — «Τόν καιρό τού Βουλγαροκτόνου» (τόμοι 2, δρ. 4,50). — ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «Από τόν Κόσμο τού Σαλονιού». — ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Φυλλάδες τού Γεροδήμου». — ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, «Νησιώτικα Τραγούδια». — Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, «Τά Γεωργικά τού Βεργίλιου» (λ. 50). — «Σακόνταλα» τού Καλλιμάχα (δρ. 1). — ΙΔΑ, «Σαμοθράκη» δρ. 2). — Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗ, «Τά Τραγούδια τού Στρατιώτη» (λ. 10). — ΑΝΤΩΝΗ Κ. ΑΕΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Τό Βιολι». — ΑΔΕΞ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΓΛΟΥ «De Profundis» τού O. Wilde (δρ. 2). — ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ «Δηγ. τού Δελινοού» (δρ. 2). — «Οι νεκροί τής ζωής» (δρ. 2). — «Στό 'Αλμπουρο» (δρ. 2). — ΑΔΕΞ. ΠΑΛΑΗ, «Ο Έμπορος τής Βενετίας» (B' έκδοση). — ΑΔΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ, «Αθρώπινοσ Μηχανισμός». — ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ, «Τά Παλιά και τά Καινοβργια». — ΖΗΣΙΜΟΥ ΣΙΑΕΡΗ, «Ο Αίας» τού Σοφοκλή (μετάφρ.). — ΗΑΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ, «Πλουτάρχου : Περί Παιδων Αγωγής» (μετάφρ.). — ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΗ, «Μπουμπούκια». — Δ. Π ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ (δράματα): «Ζωντανοί και Παθαμμένοι», — «Ο Άσωτος», — «Οι Άλυσίδες» (δρ. 2). — ΜΕΝΟΥ ΦΙΑΝΤΑ «Από τούς Θρόλους τών Αιώνων», — «Γραμματική τής Ρωμαϊκής Γλώσσας» (Α' έκδοση) και Β' έκδοση, τόμοι 2 (δρ. 5). — Ζ. ΦΥΤΙΑΗ, (δράματα): «Τό Έκθετο», — «Δίχως Άκρογιάλι», — «Χτισμένο στον Άμμο». — ΦΩΤΗ Α. ΦΩΤΙΑΔΗ «Τό Γλωσσικό Ήχημα». — «Στή «Φοιτητική Συντροφία» (λ. 50). — ΗΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ, «Μελάχρα». —

Γιά τó έξωτερικό, λ. 25 παραπάνου δ κάθε τόμος.

ΤΟΜΟΙ περασμένοι τού «ΝΟΥΜΑ» (ἔξὸν ἀπὸ τόν πρῶτο πού δέν ὑπάρχει κανένα του αντίτυπο) πυλιούνται δρ. 12,50 ὁ ἕνας γιά τήν Ἑλλάδα και φρ. χρ. 12,50 γιά τó ἔξωτερικό.